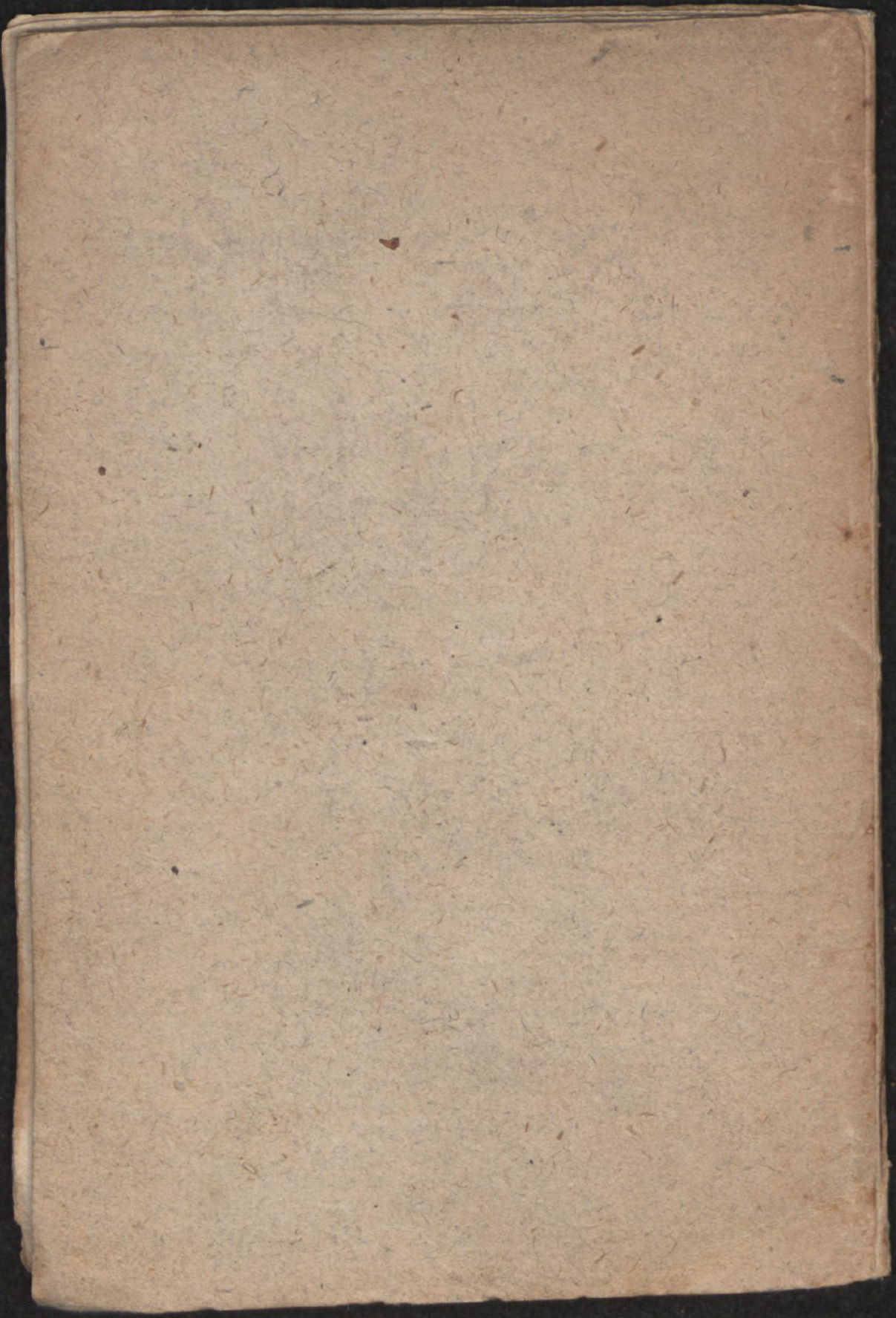
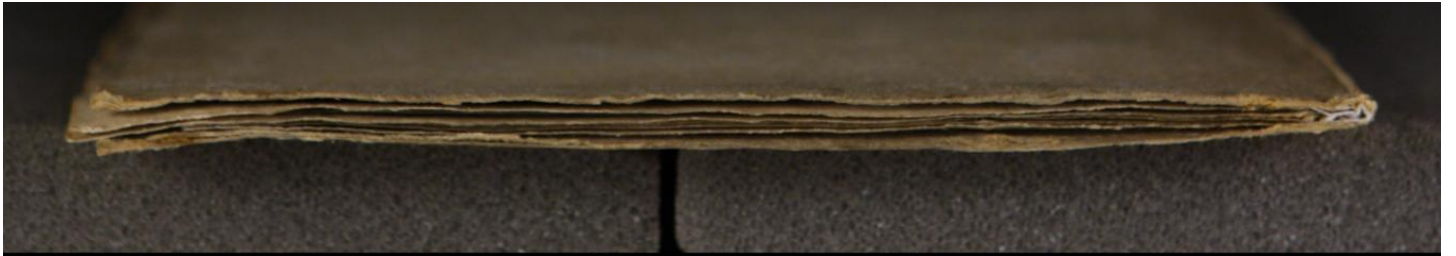

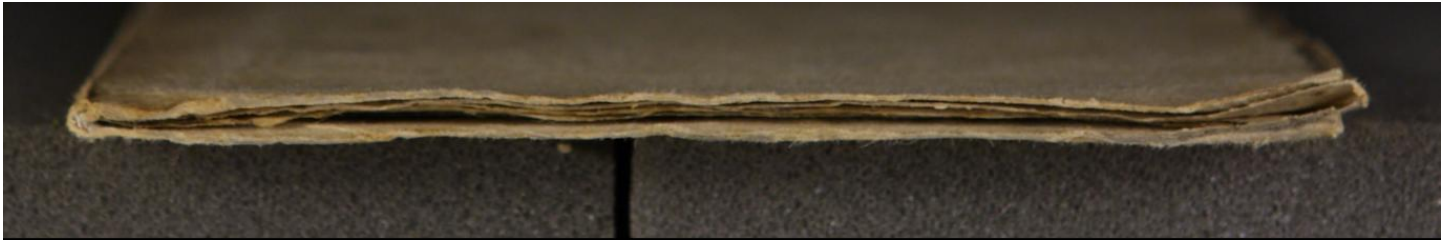

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 898 8° copy 3

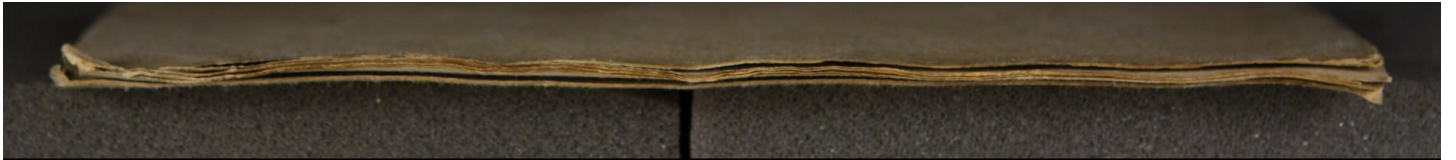

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 898 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 898 8° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 898 8° copy 3

3-147

St. Tischer fecit

Anders Olsen i guldbr. Danmark

LN 898

ex. 3

*habita
Frey h
Henn*

DE PO

TESTATE CLAVIVM AC DISCIPLINA ECCLESIASTICA

propositiones, quas Iohannes Albertus,
Paulus Matthias, & Iohannes Sasceria
des, artium ac Philosophiæ Magistri
publico in Theologia testimonio don
nandi, 29. Martij (volente Deo)
defendent, Presidente Nicolao
Hemmingio professore
Theologo.

EXCVSÆ HAFNIAE ANNO

M, D, L, VIII

*habita est hæc Diss. pro Gradu Baccalaur. in Theologia
Hæc hi Candidati creati sunt d. 1. April. Theol. Baccalauri a
Hemmingio.*

DE PO
TESTATE CLAVIVM
AC DISCIPLINA ECCLIASTICA
propositiones, quas Johannes Allertius
Petrus Maderus & Johannes Siferus
Magister, utriusque Philosophiae Magistri
publice in Theologiae institutionibus
habuerunt, & a Martijno (Deo)
dependunt, tractantur Nicolao
Hermannigo professore
Theologo.

EXCVSAB HATRE ANNO

M. D. L. III

ex. 3

P
illud
quo be
sint ter
ribus, p
aeterni

clavis s
um regn
rius vis,

S
modum
familia,
claudat
penset
mysterio
que ipse
pensavit
Christi

PROPOSITIONES.

I

Potestas ecclesiastica est, ecclesie diuinitus commendata facultas, eaque spiritualis aperiendi & claudendi regnum caelorum, illudque iuxta regulam certam administrandi, quo homines in hac vita agnoscetes Deum, sint templum Dei, tandemque resuscitatis corporibus, perpetuo Dei consortio fruuntur in omni aeternitate.

II

Hac ecclesie potestas in scriptura nunc clavis scientie dicitur, interdum nomine clauum regni caelorum designatur, ut Symbolo hoc, eius vis, ratio & usus significetur.

III

Symbolica autem ratio haec est: quemadmodum ei qui oeconomus constituitur in aliqua familia, traduntur claues, quo omnia aperiat & claudat pro arbitrio domini sui, cunctaque dispenset iuxta patrisfamilias praescriptum: Ita mysteriorum Dei oeconomi, ecclesiam Christi, quae ipse est regnum claudunt & aperiunt dispensantque omnia, pro arbitrio patrisfamilias Christi.

Scientiæ epitheton monet vultus potestatis in docendo veram scientiam, sitam esse, quæ scientia à Zacharia definitur cognitio salutis per remissionem peccatorum.

V

Regni cælorum epitheton, ut potestatem ecclesiæ a politica & œconomica distinguit: ita eius proprietatem veram manifestat.

VI

Nam cum claves regni cælorum hoc est ecclesiæ, dicuntur, significatur quod illis aperitur & clauditur, non regnum mundi sed regnum cælorum, idq; non pro œconomorum arbitrio, sed iuxta patris familias dei præscriptam regulam quæ est ipsius verbum.

VII

Cum autem constat regnum cælorum aperiri & claudi prædicatione euangelii, constabit & illud, claves regni cælorum nihil aliud significare posse quam munus & potestatem administrandi ecclesiam Christi, iuxta euangelium.

Proinde

VIII

Proinde cum oekonomi regni caelorum,
hoc est euangelij ministri, monstrant nobis via
am & ostium apertum in caelum per praedi
cationem euangelij, & nos agnitione viae &
ostij nempe Christi praediti, fide in ipsum rec
umbimus, dicuntur caelum aperte nobis suo
ministerio

IX

Rursus regnum caelorum claudere dicun
tur cum testantur iram Dei super illos manere
qui contumaces in sua perseverant incredulitate.

X

Hac reclusio & oclusio regni caelorum,
solutionis & ligationis nominibus designantur,
ut quanta sit huius potestatis vis intelligatur.
Nam cum solvere dicuntur ministri verbi eos
qui vinculis peccatorum in regno diaboli con
stricti iacent, quando annunciant solutionem hoc
est remissionem peccatorum credentibus in
Christum. At contra ligare dicuntur quoties
peccatoribus annunciant peccata non remitti, do
nec in sua incredulitate perseverauerint.

A ;

Hans

XI

Hanc esse veram rationem potestatis
clauum ostendit missio apostolorum in mundum
Sicut me misit pater ita ego mitto vos, dicit
dominus. Data est mihi omnis potestas in caelo
& in terra, profecti igitur docete omnes gene-
tes baptizantes est. qui crediderit & baptiza-
tus fuerit saluus erit, qui vero non crediderit
condemnatur.

XII

Apererendi quoque modus Act. 26. de-
scribitur his verbis: ad hoc enim apparuit ti-
bi ut constituam te ministrum ac testem, & eo-
rum quae vidisti & eorum in quibus apparebo
tibi, eripiens te à populo & gentibus, ut aperias
oculos eorum, ut conuertantur à tenebris ad lu-
cem, & à potestate Sathanae ad Deum, ut ac-
cipiant remissionem peccatorum, & sortem in-
ter eos, qui sanctificati sunt per fidem, quae est
erga me,

XIII

In hisce Dei verbis sunt quinque quae huc
faciunt 1. Paulus vocatur à Deo, constituitur
minister

andriste
structus
ad quos
sequitur
beratio à
Deo refi
mancipati
liberatio
remissione
torum per

Ex
quod haec
quam pers
iuxta nota
Deo eccle
lisq; vici
gloriaris

A
Papa pr
ponit, e
frustra

minister & testis doctrinae 2. Potestate hac in-
structus, dicitur aperturus esse oculos eorum
ad quos mittitur 3. hanc oculorum apertionem,
sequitur à tenebris ad lucem conuersio, & li-
beratio à sathanae tyrannide, Vnde efficitur de
Deo restituantur qui prius sathanae imperio
mancipati fuerant 4. modus huius apertionis &
liberationis explicatur, nempe per peccatorum
remissionem 5. monet hanc remissionem pecca-
torum percipi fide erga Deum.

XIII

Ex his promptum est colligere, primum
quod hac potestas alligata sit potius verbo
quam personis. Deinde quod exerceri debeat
iuxta normam Christi. Tum quod qui electus à
Deo ecclesiae minister, verbum Dei purum nullo
visque viciatum humanis commentis affert, is tunc
gloriarì possit, se has ecclesiae clausas adferre.

XV

At contra, qui humanas traditiones, de
Papa princeps Synagoga hypocritarum, pro-
ponit, aut sine verbo entusiasmos iactat,
frustra de his ecclesiae clausibus gloriatur.

A 4

Papa

XVI

Papa enim cum in ecclesia non sit, nisi ut
Idolum in templo Dei, & verbum Dei pro nihilo
habeat & quod Dei est proprium sibi arro-
ganter ascribat, nullas claves nisi abyssi habere
putandus est, quibus non regnum cœlorum sed
scelerum potius & damnationis aperit, non
quidem ut quemquam educat, sed potius intro-
ducatur nunquam educendos.

XVII

Qui igitur claves papam habere regni
cœlorum dicunt, & propterea se illi subiiciunt
tamquam vicario Christi, antichristiani potius
quam veri Christiani dicendi sunt.

XVIII

Esti autem ea quæ hætenus sunt dicta
utcumq; nobis potestatem clauium deliniant, ta-
men ut plenior sit explicatio, distinctius partes
huius facultatis, & ea quæ cum illa coniuncta
sunt, excutiemus.

XIX

Eorum itaq; sententiam amplectimur,
qui

quis in
sitam e
dictione
faciunt, v
vray pl

Ora
recessarius
strationis f

Perfor
docentium e
donis, voca
emicit: It
tum in sente
initio in re

Hu
conatur

qui in duobus vniuersam ecclesie potestatem
sunt esse dicunt, nimirum in ordine & iuris-
dictione. vnde duplicem potestatem ecclesie
faciunt, vnam ordinis alteram iurisdictionis. Sed
vtraque plures habet partes.

XX

Ordo duplex in ecclesia videtur omnino
necessarius, Personarum vnus, & adminis-
trationis spiritualis alter.

XXI

Personarum ordo in ecclesia semper fuit
docentium & discipulorum, inter quos vt quisque
donis, vocatione, labore & rerum longo vsu
emittit: Ita dignitatis gradum cum in loco
tum in sententia dicenda (absque tamen omni do-
minio in reliquos) obtinuit.

XXII

Hunc ordinem qui ambitione abolere
conantur non solum superbi & arrogantes sunt,

A 5

de rum

verum etiam confusionis & ataxias in eccle-
sia patrone existunt, Nam ex illa confusione
aliud sequi nequit, quam ecclesiastica politia
vastate horrenda.

XXIII

Quare pietas ipsa suadet, amor ordinis
& primitiue ecclesie exempla monent, ut alij
presint, alij subsint, quo synodi necessarie con-
uocari possint, & petulantia ingeniorum coher-
ceatur, ne licentia omnes reddantur deterio-
res, quemadmodum bodie (prodolor) fieri
videmus.

XXIII

Neque tamen ideo primatum Papae reuocamus,
sed iuxta consuetudinem veteris ecclesie pios,
doctos & longa experientia comprobatos au-
tistites presciciendos reliquis presbyteris, sicut
in hoc regno fit, iudicamus.

XXV

Ordo administrationis spiritualis, duas habet
partes, vnam quae est facultas claudendi & ape-
riendi

riendi
alteram
pascunt
(cum g
Sacramen

Doc
ex scriptis
trinacti deo
ria sunt, tea
nes, obitur ga
et integer si

Sacram
dia communi
& ornata
qua sunt neu
cacia testimon

Hac
partim muti
fici traditor

riendi regnū cœlorū iuxta præscriptum Christi
alteram quæ regimen dicitur, quo reguntur &
pascuntur recepti in Christi regnum, doctrina
(cum qua τὰ προσηπτικά coniungimus)
Sacramentis & caremonijs.

XXVI

Doctrina non aliunde petenda est quam
ex scriptis prophetiis & apostolicis, quæ doc-
trinae dexterè applicetur auditoribus, necessa-
ria sunt, τὰ προσηπτικά hoc est admonitio-
nes, obiurgationes, comminationes, consolationes,
ut integer sit homo Dei etc.

XXII

Sacramenta cognoscit ecclesia Christi non
alia communia & perpetua, quam baptismum
& cœnam domini, ab ipso don tno instituta,
quæ sunt novi testamenti sacratissima eaq; effi-
cacia testimonia.

XXIII

Hæc Sacramenta ecclesie Christi, Papa
partim mutilat, partim abolet, partim fœdis in-
fidei traditionibus & additamentis,

Caremo.

XXIX

Ceremonie quæ sunt ritus ad regendam ecclesiasticam politiam utiles, aut decori aut ordinis gratia instituta esse debent.

XXX

Vt autem decori partes sunt duæ, prior ut excitemur ad pietatem illis adminiculis, posterior ut modestia & grauitas in pietatis tractatione eluceat: ita ordinis partes sunt tres, prima ut præsidentes habeant certam regulam agendi, secunda ut auditores assuescant ad obedientiam & disciplinam, Tertia, ut bene composito ecclesie statu, paci & tranquillitati consulatur.

XXXI

Has ceremonias non necesse est esse similes ubiq; in ecclesia, imo utile est ad tollendam opinionem necessitatis & ad confirmandam libertatem Christianam diuersas esse, si modo hoc ubiq; seruetur, ut omnia ad ædificationem, ordinem & *εὐχρηστικότητα* fiant,

Non

XXXII

Non enim caeremoniarum similitudo, sed consensus in doctrina, in usu sacramentorum, & obedientia erga euangelium, verae ecclesiae sunt nota

XXXIII

Male igitur faciunt, qui damnant eas ecclesias, quae eisdem nobiscum non utuntur caeremoniis, cum tamen eundem cum illis deum inuocamus, vera in Christum fide recumbentes,

XXXIII

Verum si fraudulentè papistae urgerent reformatas ecclesias, ut abolitos propter superstitionem ritus, natura tamen adiaphoras reciperent, iudicamus piorum pastorum officium esse, fraudibus istis se opponere, ne vel infirmi offendantur, vel fenestra aperiat ad corruptelas in doctrina.

XXXV

Præterea eos quoque male facere iudicamus qui nulla iusta causa moti sed tantum ut suo ingenio satisfiat, subinde mutant in ecclesia caeremonias.

Nostra

XXXVI

Nostros proinde episcopos & pastores
rectius facere statuimus, qui ordinationem eccle-
siarum danicarum cum suis caeremonijs, ut
sanctam & piam, diuina auctoritate & eccle-
siae approbatione suffultam retinent, iuxtaq; eam
ecclesias administrant.

XXXVII

Jurisdictio ecclesiae est facultas iudicandi
in ecclesia, cui quatuor recte subiecti iudica-
mus, quorum primum est vocatio ministrorum, &
ordinatio secundum, vocatorum exploratio. Ter-
tium, doctrinae iudicium, quartum, disciplina,
quibus accedit bonorum ecclesiasticorum admi-
nistratio.

XXXVIII

Vocandi ministros ad functiones eccle-
siasticas ius residet apud totam ecclesiam, nam
iuxta apostolicam traditionem & exemplum,
ecclesia congregata, hanc vocationem inchoa-
uit à precibus, deinde suffragijs electum siste-
bant coram antistite & presbyterio, ut illorum
aucto

authoritate vel confirmaretur vel iustas ob causas improbaretur electio.

XXXIX

Antistes cum presbytero doctrina & vitam vocatorum diligentissime explorant, ne contaminarent se alienis peccatis. exploratos autem & idoneos iudicatos, manuum impositione & precibus ministerio ecclesie consecrarunt. Hac ratio cum vocandi tum ordinandi ministros ecclesie in ordinatione danicarum ecclesiarum iuxta apostolicam traditionem prescribitur,

XL

Portenta illa, cacozilla quadam Aaronica à papistis inuenta, per quæ missis celebrandis inaugurantur sacrificuli, ut cum apostolica traditione pugnantia & contaminantia federe sacrum ministerium, exceramus, qualia sunt vinctio rasura & aliæ ineptæ ceremoniæ, quæ adhiberi solent in sacrificulorum initiationibus, vna cum impio celibatus voto,

Quare

xxxxi
Quantum autem ad iudicium doctrinae
attinet, hoc in vniuersum tenendum est, quod ve
ecclesia habeat ius imo mandatum etiam appro
bandi & retinendi veram doctrinam: ita possit
& debeat omnem falsam & erroneam doctrinam
improbare ac reijcere, sine omnium Synodorum
expectatione.

xxxxii
Verum in rebus dubijs, Synodi priorum
doctorum ac longo usu experientum vt
rorum censura expectanda est, & iuxta eam
agendum, modo ex verbo Dei extracta demon
stretur, quemadmodum Symbolum apostolicum
& Athanasianum, item confessio Augustana,
quam ideo pios omnes recipere decet, quia ex
verbo Dei euidentissime extracta esse conuincit
tur.

xxxxiii
Qui autem illos pro hereticis habent &
doctrinae corruptoribus, qui confessionem Au
gustanam incorruptam retinent, tranquillitatis
ecclesiae aperissimi hostes sunt.

Et

etiam
quod ut
appron
a possit
doctrina
nodorum
diorum
orum ob
iustitiam
a demon
ostolicum
ugustana,
t, quia ex
condita
quod in
confiliat
habent q
ven: Au
quilitat

Et: